

Gómez Sepulcre, a Crevillent, és una societat anònima laboral

Paco Cutillas

Cooperativisme al Baix Vinalopó

Una nova relació de treball contra la crisi econòmica

La crisi econòmica de vegades obliga grups d'obres a prendre una consciència ràpida, i accelera la solució urgent i matemàtica a un problema: defensar un lloc de treball i un sou. L'Associació de Cooperatives d'Alacant en té controlades unes 35. El fenomen cooperativista creix en un moment de la història econòmica del País Valencià, enmig d'una autonomia que encara està rebent transferències. Però, el cooperativisme dins d'una crisi econòmica, ¿com és?

De la iniciativa: Gràfica Punt i Ratlla, a Elx

Pertanyen al ram d'Arts

Gràfiques. Són set treballadors en plantilla, el mínim que exigeix la llei per a formar una cooperativa. I tot sorgí quan intentaren muntar una empresa autogestionària. L'eixida va ser la cooperativa. «Al començament, férem moltes reunions per tal de donar-li una base ideològica per a començar a funcionar —és el president de la cooperativa, Josep Adsuar, amb qui converse—. Vam haver d'aportar mig milió de pessetes cada un dels socis, a més de demanar un préstec al Fons d'Ajuda per al Treball.»

Com que tots provenien del sector d'arts gràfiques, que no estava en crisi al 1979, quan es va formar la cooperativa, tot es va plan-

tejar com una nova experiència de relació de treball. «Pensàvem que l'explotació que hi havia a les empreses podia superar-se d'alguna manera. Esperarem tenir suport d'organitzacions d'esquerres, però no vam tenir acceptació, i no ens van ajudar ni tan sols moralment.»

La decepció ens ha fet trencar i pensem que falta xarrar molt sobre el cooperativisme.» Adsuar fa cara de preocupat quan parla dels problemes que han tingut durant les vagues del sector. «Dins d'un conflicte no s'ha tingut en compte la cooperativa com a tal. La cooperativa és una situació de treball diferent i requereix un altre tracte. Volem i intentem

donar al ram una participació no entesa pels altres companys. Quan el conflicte és econòmic, la cooperativa queda fora, perquè és una empresa autogestionària, però si l'acord del ram és parar, «anem a parar». » La seua claredat parlant sobre els problemes em fa veure que l'experiència comporta una seguretat i un bagatge teòric madurat. Hi ha, però, d'altres problemes, «des d'aquell qui pensa que és empresari i que aquí ningú no li pot dir res, fins a aquell qui creu que és ell l'únic que treballa». Com a experiència resulta molt positiva. «Sempre hem exposat com i de quina manera volem treballar aquí.» La crisi econòmica

és un fet que pesa greument sobre aquest tipus d'empreses. «Partim d'una llei de cooperatives paternalista, tenim problemes amb l'Administració i no hi ha facilitats.» La burocràcia, i la manca d'una informació clara sobre el cooperativisme són els grans monstres. Però, l'esforç i la recerca d'un nivell elevat de qualitat, tant com la serietat, els ha obert portes i han pogut tirar endavant.

Parlem de la renovació de la maquinària. No quedar-se enrere i mantenir-se al dia tecnològicament és molt important; estan en joc la supervivència d'aquestes empreses i els llocs de treball. «En aquest sector, la maquinària resulta excessivament cara. Ara, una màquina que hem comprat ens costa deu milions de pessetes» —que han de finançar els set treballadors que formen Punt i Ratlla.

Adsuar, el preocupa l'organització de les cooperatives i, amb altres, han constituït la Unió de Cooperatives d'Elx, a la qual pertanyen mitja dotzena de cooperatives. L'objectiu és plantejar els problemes del cooperativisme: formació, préstecs, crèdits... Adsuar forma part del Consell Assessor de Cooperatives del País Valencià. Prefereix la cooperativa a qualsevol altra empresa privada. «És la responsabilitat de fer les coses bé.»

*L'esforç de la superació:
Gómez Sepulcre, A. A. L.,
a Crevillent*

És una de les quatre empreses més importants de catifes a Crevillent, la tercera. Ara fa un any tenia una plantilla de 148 treballadors, quan el propietari decidí acomiadar-los a tots. Però, a temps,

Paco Cutilas

La burocràcia i la manca d'una informació clara sobre el cooperativisme són els grans monstres

van arribar a un acord: totes les primeres matèries, com la matèria acabada, cobririen els deutes de l'empresa amb els creditors. Això, més l'aportació de préstecs personals va ser el començament d'una nova situació laboral: Societat Anònima Laboral (S. A. L.). Però ¿quina és la diferència entre una societat anònima laboral i una cooperativa? —és Josep Pérez Davó, president del Consell d'Administració de la societat qui parla.

«En la cooperativa, tots els socis són treballadors i tots aporten la mateixa quantitat. La societat anònima laboral permet que cada treballador aporte una quantitat diferent segons els seus recursos, i que hi

haja també socis no-treballadors, però cap soci no pot tenir més del 25% del capital social.» L'objectiu és repartir el capital equitativament entre els socis, sense que es done acumulació ni de capital ni d'accions.

D'aquella assemblea decisiva, 114 treballadors —100 homes i 14 dones— es llancen a tirar endavant un projecte per a la nova situació. Comptant a més amb 13 socis no-treballadors. L'òrgan de decisió de l'empresa funciona quatre anys i pot ser revocat en qualsevol moment per l'Assemblea General. Parlem del funcionament de l'anterior empresa, pel que fa a rendiment/producció, i Josep Pérez diu:

«Malgrat que en l'anterior empresa hi havia un sistema d'incentius que feia treballar a un ritme molt elevat, en l'actual etapa s'ha demostrat que aquell rendiment ha estat superat; fins i tot en períodes en els quals no hi ha hagut incentiu. El rendiment augmenta, és una altra manera de treballar, estàs treballant per a tu, i el rendiment que traus repercuteix en el teu benefici.»

Els edificis no són encara propietat de l'empresa. És un problema a solucionar. En aquests moments treballen sense cap ajuda ni préstec, la càrrega de burocràcia els ha fet fugir, i per això han recorregut al mercat lliure de moneda, els bancs.

En parlar de la renovació de la maquinària, em conta que, des que la societat funciona, han comprat tres màquines. Això suposa una inversió anual de sis a set milions de pessetes. «Intentem no quedar-nos enrere, no estar fora de joc. És el tercer gerent de la societat i considera que té els problemes típics d'una empresa que té trenta propietaris-treballadors.

El president de la societat, Josep J. Carreres Serna, fa un balanç positiu d'aquests tres anys i recalca la importància del rendiment. Recordava aquell primer any de la societat, en què no van poder respectar ni l'horari ni les vacances.

De les aventures i desventures burocràtiques em conta que el Ministeri de Treball concedí una ajuda econòmica per a la creació de 114 llocs de treball fixos. Això suposà una subvenció de 300.000 pessetes per lloc de treball creat, a banda d'estar exempts durant dos anys d'un 50% dels pagaments a la Seguretat Social. D'altra ban-

da, estan esperant del Fons de Garantia Salarial una altra ajuda per la situació d'acomiadats en què quedaren i que, segons un acord, serà ingressada en la societat. Un dels problemes que se'ls presenta és la compra dels edificis i del terreny que ocupen, aproximadament uns 13.000 m². És un dels objectius a aconseguir encara.

L'altre problema són els bancs. «No podem treballar amb ells si no oferim unes garanties, i no les tenim, ja que els terrenys i els edificis no pertanyen a la societat.»

Tant clients com proveïdors han estat la gran batalla guanyada durant aquest any. «La recuperació dels clients, a causa del deteriorament gradual de l'anterior empresa en els dos darrers anys, va suposar un esforç. Eren uns clients que havien perdut la confiança en l'empresa i que van canviar de proveïdors.» I aquesta recuperació, l'aconseguien demostrant que eren seriosos i puntuals a l'hora de servir. És clar, es va explicar als clients la nova situació de l'empresa i el nou funcionament. L'objectiu era recuperar-ne la imatge. Ara justament fa un any que hem anat refermant l'empresa en el terreny financer, i recuperant la confiança també dels proveïdors; podem afirmar que ens trobem en una situació normalitzada.»

La catifa és un article molt especial, és un producte de luxe. Això vol dir que es dona l'acumulació de feina segons la temporada. Això els ha obligat a ampliar la plantilla en deu treballadors més, recorrent al contracte eventual.

Sembla que un dels aspectes que volien consolidar era el de l'exportació. Del 100% de la producció, un 40% havien d'exportar-

Els magatzems de Gráficas Crevillente

Paco Cutillas

La superació queda palesa en la renovació de la maquinària. Per a competir, cal renovar-la contínuament.

lo; si no, no podrien subsistir. La resta, el 60% cobreix el mercat estatal. «Ara s'ha aconseguit, i estem segurs de poder superar-ho sense cap perill.»

Els objectius de fa un any s'han cobert; i la superació queda palesa en la renovació de la maquinària. Malgrat que comptem amb la maquinària més moderna que hi ha a l'estat, saben que per a competir

s'exigeix una contínua renovació.

La situació límit: Gráficas Crevillente

Es va constituir com a societat cooperativa limitada en juliol del 81. Dels 42 treballadors, 30 són socis cooperativistes i els restants decidiren marxar. Funcionen des de fa tres anys d'una manera més o menys estabilitzada. La so-

cietat és regulada per un reglament de règim interior, a més dels estatuts generals. La Junta Rectora és l'òrgan d'administració i de gestió que té l'empresa. Aquesta Junta fa reunions periòdiques i manté amb els socis un contacte mensual per tal d'exposar l'estat de comptes i els problemes laborals i econòmics que la societat ha d'afrontar.

Parle amb el gerent de l'empresa, i aprofundim més en els estatuts, que recullen la manera de participar econòmicament dins de la societat. «Als nostres estatuts tenim dos tipus de participacions: les voluntàries, i les obligatòries. Les obligatòries són que cada treballador ha de comptar com a mínim amb deu accions; les voluntàries s'adjudicaren segons la quantia d'indemnització que corresponia a cada treballador, és a dir, per antiguitat.»